

Тарасевич Наталія Вадимівна
к.е.н., доцент кафедри банківської справи
Одеського національного економічного університету
м.Одеса, Україна

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ

Тези присвячено сучасним аспектам реалізації стратегії цифрового банкінгу в Україні. Досліджена практика використання цифрових технологій вітчизняними банками, зроблений аналіз розвитку системи електронного банкінгу.

Ключові слова: банк, цифровий банкінг, електронне банківське обслуговування, інтернет-банкінг, мобільний банкінг.

Сучасний розвиток банківського сектору України пов'язаний з впровадженням та вдосконаленням систем електронного банкінгу. Вітчизняні банки пропонують широкий спектр послуг з використанням сучасних технологій обслуговування. Найбільш поширеними серед таких послуг для суб'єктів ринку є:

- інтернет-банкінг - надання послуг дистанційного банківського обслуговування на основі банківської системи платежів через Інтернет;
- мобільний банкінг - надання послуг дистанційного банківського обслуговування з використанням мобільних пристроїв.

Інтернет-банкінг складає більше половини популярних банківських послуг, що свідчить про його ефективне впровадження у вітчизняну банківську систему. Активний розвиток цифрового банкінгу відбувався протягом останніх десяти років в зв'язку з впровадженням необхідних сервісів, програмного забезпечення та технологій передачі даних, впровадження швидкісного мобільного Інтернету 3G та 4G.

Аналітичні дані свідчать, що близько 99 % користувачів віддаленого банкінгу здійснюють близько п'яти операцій на місяць, що відповідає суто утилітарному використанню дистанційних послуг — сплата рахунків за комунальні послуги, поповнення мобільних телефонів, переказ з карти на карту тощо. Користувачі найбільше використовують інтернет-банкінг для оплати комунальних послуг, послуг мобільного зв'язку та мережі Інтернет, що становить 20% загальних послуг. Перегляд залишку коштів на поточному/картковому рахунку у режимі реального часу займає 17%. Досить популярними є переказ коштів з карти на карту іншого банку — 13%, перерахунок коштів між власними рахунками та здійснення платежів у національній валюті, що разом становлять 20%. Обмін валют через інтернет-банкінг займає 6% послуг. Інші можливості інтернет-банкінгу є менш затребуваними серед вітчизняних користувачів [1, с.502].

В умовах сучасного розвитку економічних відносин спостерігається стрімке зростання нових банківських технологій у сфері безготівкових

розрахунків. Статистика Національного банку України свідчить, що за результатами 2019 року в Україні частка безготівкових розрахунків за обсягом операцій підвищилася до 44,4% і склала 272,6 млрд грн. Цей показник на 5,1% більше в порівнянні з підсумками 2018 року (39,3%). Для порівняння, показник частки безготівкових розрахунків за обсягом операцій у 2012 році складав лише 12,4%, у 2015 році - 31,2%, у 2016 році - 35,5%. Розподіл безготівкових операцій з використанням платіжних карток свідчить, що: найбільший обсяг безготівкових операцій припадав на операції у мережі Інтернет - 40,5%; найбільша кількість - на розрахунки в торговельній мережі - 50,6% [2].

Мережа платіжних терміналів станом на початок 2019 року становила 257,7 тис. шт., із яких 92% - торговельні платіжні термінали. При цьому, на один торговельний платіжний термінал припадає 476 операцій на суму майже 113 тис.грн. Загальна кількість банкоматів в Україні станом на початок 2019 року склала 18,6 тис. шт., кількість програмно-технічних комплексів самообслуговування (ПТКС) склала 16,4 тис. шт. [2].

Безготівкові розрахунки з використання платіжних терміналів за основними напрямками використання представлені у таблиці 1.

Таблиця 1.

Безготівкові розрахунки з використання платіжних терміналів станом на 1.07.2019 року (складено за матеріалами [2])

Напрямки	Обсяги операцій,		Кількість,	
	млрд.грн.	% до підсумку	млн..шт.	% до підсумку
Розрахунки з фізичним зчитуванням носія картки	83,2	74,0	331,1	73,0
Безконтактні розрахунки з використанням карток	25,0	22,0	98,4	22,0
Безконтактні розрахунки з використанням NFC – гаджетів	5,0	4,0	22,9	5,0

Данні таблиці показують, що найбільш розповсюдженим напрямом безготівкових розрахунків з використання платіжних терміналів є розрахунки з фізичним зчитуванням носія картки – 74,0% за обсягом операцій та 73,0% за кількістю операцій. Недостатньо розвинутим напрямом безготівкових розрахунків з використання платіжних терміналів залишається безконтактні розрахунки з використанням NFC – гаджетів.

Можна відмітити, що в сучасних умовах збільшується попит на використання електронного банківського обслуговування, одночасно банки намагаються розвивати інфраструктуру обслуговування та впроваджувати сучасні технології. Тенденція обумовлена низкою факторів: збільшення кількості користувачів мережі Інтернет; зменшення витрат банків на утримання персоналу і часу на обробку запитів користувачів; надання можливості клієнтам скоротити час на обслуговування в офісі банківської установи.

Варто зазначити, що протягом 2017–2019 років на ринку цифрового банкінгу спостерігалися позитивні тенденції в Україні:

1) Збільшення кількості платіжних сервісів для оплати комунальних та інших рахунків та запуск P2P-переказів. Перекази P2P мають такі переваги: незначна вартість переказів; можливість здійснювати платіж 24/7, використання як стаціонарного комп'ютера, так і мобільного телефону; можливість здійснювати онлайн-перекази грошей на карти користувачів інших банків.

2) Збільшення використання мобільних додатків та їх функціоналів, спрощення процесу підключення до онлайн-банкінгу.

3) Підтримка з боку Національного банку України єдиного стандарту електронної дистанційної ідентифікації клієнтів BankID, який надає можливість отримувати адміністративні послуги від держави, а в перспективі, за умови доопрацювання нормативної бази, дасть змогу отримувати всі банківські послуги без візиту до відділення банку.

4) Активний розвиток P2P-кредитування (Peer-To-Peer), який являє собою спосіб запозичення коштів між особами, не пов'язаними між собою, без залучення фінансового посередника (банку, кредитної спілки тощо). Позики надаються за допомогою онлайн-платформ посередників, які стягують комісію за надання позик, та інструментів перевірки кредитоспроможності. Сервіс P2P-кредитування запустив «ПриватБанк» у березні 2016 року. При цьому Національний банк України зосереджує увагу на тому, що P2P-платформа не має державної гарантії повернення коштів, тому вся відповідальність покладається на обидві сторони угоди. В Україні обсяги ринку P2P становили на початок 2019 року 5 млрд. грн. Результати аналітичних досліджень компанії Technavio свідчать про те, що обсяги P2P-кредитування будуть зростати на 53% на рік до 2020 року завдяки кредитам для малого і середнього бізнесу [3, с. 50].

Таким чином, система цифрового банкінгу в Україні протягом останніх років вдосконалюється та активно розвивається. Аналіз основних параметрів ринку дав змогу оцінити загальну характеристику його розвитку. Серед головних трендів було визначено: P2P-перекази; підтримка Національним банком України єдиного стандарту електронної дистанційної ідентифікації клієнтів BankID; розвиток системи мобільного банкіну. Впровадження сучасних технологій та розробка інструментів цифрового маркетингу є складовою стратегії розвитку банків України, ключовим елементом конкурентоспроможності сучасного банку.

Список використаних джерел:

1. Голюк В.Я., Драпалюк Т.А. Інтернет-банкінг та особливості його використання в Україні. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2018. №12. С. 498-505.

2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 21.11.2019).

3. Тарасевич Н.В. Цифровізація банків на сучасному етапі економічного розвитку. *Трансформація фінансово-кредитних відносин в умовах цифрової економіки*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 12-14.06.2019 р.). Одеса: ОНЕУ, 2019. С. 48-52.